ARREST VAN HET HOF (TWEEDE KAMER)
VAN 8 NOVEMBER 1977 [1]

Balkan-Import-Export GmbH tegen Hauptzollamt Berlin-Packhof (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door het Finanzgericht te Berlijn)

„Heffingen — zuivelprodukten (Bulgaarse schapekaas)"

Zaak 26/77

Samenvatting

Landbouw — Gemeenschappelijke ordening van de markten — Zuivelprodukten — Schapekaas — Invoer van herkomst uit derde landen — Heffing — Vaststelling — Modaliteiten — Bijzondere regeling van artikel 8 van verordening 823/68 — Preferentiële behandeling — Importeur — Geen verkregen recht — Behoeften verbandhoudende met de gemeenschappelijke ordening der markten en met het gemeenschappelijk landbouwbeleid — Vrijheid van handelen der Gemeenschap

Als er op een bepaald ogenblik — door toepassing van een bijzondere regeling inzake de vaststelling der heffingen, een preferentieel stelsel voor bepaalde zuivelprodukten, en wel met name uit derde landen ingevoerde schapekaas heeft bestaan, heeft een importeur daarmede geen recht verkregen op behoud van de voordelen welke hij er aan ontleende.

Onverminderd verplichtingen welke jegens derde staten mochten zijn aangegaan, moet de Gemeenschap zich te allen tijde vrijheid voorbehouden bij de vaststelling van de voorwaarden waaronder, in het bestek van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten en de behoeften van het handelsbeleid in aanmerking genomen, tot invoer van landbouwprodukten uit derde landen kan worden overgegaan.

In de zaak 26/77

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag van het Finanzgericht te Berlijn, in het aldaar aanhangig geding tussen

BALKAN-IMPORT-EXPORT GMBH, te Berlijn

en

HAUPTZOLLAMT BERLIN-PACKHOF,

1 — Procestaal: Duits.

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging en geldigheid van bepalingen van verordeningen van Raad en Commissie inzake de berekening en vaststelling van de voor een zuivelprodukt geldende heffing,

wijst

HET HOF (Tweede Kamer),

samengesteld als volgt: M. Sørensen, kamerpresident, P. Pescatore en A. Touffait, rechters,

advocaat-generaal: G. Reischl
griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de feiten van het geding, het procesverloop en de schriftelijke opmerkingen, gemaakt krachtens artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de EEG, kunnen worden samengevat als volgt:

I – Feiten en schriftelijke procesvoering

De vennootschap Balkan-Import-Export GmbH, gevestigd te Berlijn, heeft, ter uitvoering van een langlopende alleenvertegenwoordigingsovereenkomst met de Bulgaarse staatsonderneming Rodopa-impex, op 28 juli 1976 in de Bondsrepubliek Duitsland 14 460 kg schapekaas van Bulgaarse herkomst, vallende onder post 04.04.E.I.b) 4 van het gemeenschappelijk douanetarief, ingevoerd.

Het Hauptzollamt sloeg de vennootschap Balkan op 30 juli 1976 aan tot betaling – wegens monetaire compenserende bedragen en bij invoer geheven BTW – van een naar rato van 59,25 rekeneenheden per 100 kg berekend heffingsbedrag van 27 585,34 DM.

Op 18 augustus 1976 wendde de vennootschap Balkan zich rechtstreeks met een vordering tot nietigverklaring van de aanslag tot het Finanzgericht te Berlijn.

De vennootschap Balkan meent dat de haar opgelegde heffing op grondslag van een te lage prijs franco-grens is berekend en daarom te hoog is. Een juiste toepassing van het gemeenschapsrecht, met name van 's Raads verordening 804/68 van 27 juni 1968 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten (PB

L 148, van 28. 6. 1968, blz. 13), van 's Raads verordening 823/68 van 28 juni 1968 houdende vaststelling van de produktengroepen en de bijzondere voorschriften betreffende de berekening van de heffingen in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 151 van 30. 6. 1968, blz. 3), zoals gewijzigd bij 's Raads verordening 467/75 van 27 februari 1975 (PB L 52, blz. 10), alsook van verordening 1073/68 van de Commissie van 24 juli 1968 houdende vaststelling van de uitvoeringsbepalingen voor de vaststelling van de franco-grensprijs en van de heffingen in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 180 van 26. 7. 1968, blz. 25), zou in casu geleid hebben tot oplegging van een naar rato van 39,25 rekeneenheden per 100 kg berekende heffing van slechts DM 9 306,39.

Bij beschikking van zijn Derde Kamer de dato 10 februari 1977 heeft het Finanzgericht te Berlijn het geding krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag geschorst totdat het Hof van Justitie zich bij wege van prejudiciële beslissing zou hebben uitgesproken over de navolgende vragen:

1. Mag verzoekster krachtens het gemeenschapsrecht ondanks de niet-aanpassing van de aanbiedingsprijs franco-grens voor kashkaval en schapekaas voor het melkprijsjaar 1976-1977 verlangen dat de heffing op de door haar de dato 30 juli 1976 ingevoerde produkten wordt berekend naar rata van DM 126,41/100 kg en niet, zoals door verweerder gevorderd, naar rata van DM 190,77/100 kg?
2. Zo neen, is dan bij de vaststelling van de prijzen franco-grens in het kader van artikel 14 van verordening nr. 804/68 van de Raad van 27. 6. 1968 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 148 van 28. 6. 1968, blz. 13), voor produkten van post 04.04 E-I-b-3/4 van het gemeenschappelijk douanetarief sprake van een preferentiële regeling in de zin van artikel 14, lid 6, van genoemde verordening, of van een regeling tot vaststelling van de heffing in de zin van artikel 14 van genoemde verordening?
3. Indien sprake is van een normale heffingsregeling, hebben dan de Commissie en de Raad der Europese Gemeenschappen in strijd gehandeld met artikel 14 van genoemde verordening, junctis de artikelen 2 tot en met 7 van verordening (EEG) nr. 1073/68 der Commissie van 24. 7. 1968 houdende vaststelling van de uitvoeringsbepalingen voor de vaststelling van de franco-grensprijs en van de heffingen in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 180 van 26. 7. 1968, blz. 25), door ondanks kennis van de ontwikkeling der aanbiedingsprijzen voor produkten van post 04.04 E-I-b-3/4 van het gemeenschappelijk douanetarief bij de prijsvaststelling voor het melkprijsjaar 1976-1977 te hebben nagelaten in afwijking van artikel 8 van verordening nr. 823/68 van de Raad van 28. 6. 1968 houdende vaststelling van de produktengroepen en de bijzondere voorschriften betreffende de berekening van de heffingen in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 151 van 30. 6. 1968, blz. 13), de minimumprijs voor genoemde produkten op ten minste 150 respectievelijk 135 rekeneenheden vast te stellen?
4. Indien sprake is van een bijzondere (preferentiële) regeling,
   a) worden dan de prijzen franco-grens voor de genoemde produkten alleen in overleg met de betrokken derde landen vastgesteld of heeft ook verzoekster in het kader van artikel 14 van verordening (EEG) nr. 804/68 en de desbetreffende uitvoeringsverordeningen het recht de Commissie te verzoeken om aanpassing van de franco-grensprijzen?
   b) geldt dan verordening (EEG) nr. 1073/68 ook bij de vaststelling van de prijzen franco-grens in het kader van artikel 14, lid 6, van verordening (EEG) nr. 804/68 en artikel 8 van verordening (EEG) nr. 823/68?

c) waren de Raad en de Commissie dan verplicht in het kader van de prijsvaststelling voor het melkprijsjaar 1976-1977 de prijzen franco-grens voor de produkten van post 04.04 E-I-b-3/4 van het gemeenschappelijk douanetarief tot ten minste 150 respectievelijk 135 rekeneenheden te verhogen?

De verwijzingsbeschikking van het Finanzgericht te Berlijn is op 23 februari 1977 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Overeenkomstig artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de EEG zijn er op 25 april 1977, 28 april 1977 en 3 mei 1977 schriftelijke opmerkingen ingediend door onderscheidenlijk de Commissie van de Europese Gemeenschappen, de vennootschap Balkan-Import-Export GmbH, verzoekster in het hoofdgeding, en door de Raad van de Europese Gemeenschappen.

Op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, heeft het Hof besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

Verzoekster in het hoofdgeding is evenwel uitgenodigd het Hof, vóór de aanvang van de mondelinge behandeling, cijfermateriaal te verstrekken. Die cijfers zijn op 6 juli 1977 overgelegd.

Bij beschikking van 22 juni 1977 heeft het Hof de zaak, met toepassing van artikel 95, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering, naar de Tweede Kamer verwezen.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

De *vennootschap Balkan-Import-Export GmbH,* verzoekster in het hoofdgeding, betoogt in haar opmerkingen in hoofdzaak het volgende:

De eerste vraag

Verzoekster in het hoofdgeding heeft tot staving van haar beroep tot nietigverklaring alleen maar aangegeven in hoeverre de van haar gevorderde heffing haar niet met gemeenschapsrecht verenigbaar voorkomt; zij is, wat de ter berekening der heffing gekozen formule betreft, uitgegaan van een minimumprijs van 150 rekeneenheden in plaats van 130 rekeneenheden, waaruit een heffingspercentage van DM 126,41 — in plaats van het in feite toegepaste percentage van DM 190,77 — resulteert. Zij wenst een met nauwkeurigheid vastgesteld heffingspercentage te zien toegepast.

De tweede vraag

a) De heffing voor schapekaas is vastgesteld in artikel 8 verordening nr. 823/68, zoals gewijzigd bij verordening nr. 467/75. Verordening nr. 823/68 berust op verordening nr. 804/68, in het bijzonder op artikel 14, lid 6; artikel 8 van verordening nr. 823/68 is derhalve te beschouwen als een bijzondere bepaling betreffende de berekening der heffing als bedoeld in artikel 14 van verordening nr. 804/68.

b) Artikel 8 van verordening nr. 923/68 is, als bijzondere heffingsregeling, evenwel niet te beschouwen als een preferentiële regeling ten gunste van een bepaald als leverancier optredend land. In artikel 14, lid 6, van verordening nr. 804/68 is niet aangegeven waarin het „bijzondere" van de berekening der heffingen is gelegen; van artikel 8 van verordening nr. 823/68 is, wat de onder groep 11 vallende produkten betreft, jegens alle derde landen gebruik gemaakt. Het „bijzondere" kan ook niet daarin zijn gelegen dat de heffingen niet worden berekend op grondslag van het verschil tussen de drempelprijs en de franco-grensprijs van het hoofdprodukt; dit in artikel 14, lid 3, van verordening nr. 804/68 omschreven beginsel ligt juist aan artikel 8 van verordening nr. 823/68 ten grondslag. Hoogstens kan het bijzondere worden gezocht

in de omstandigheid dat de aanbodsprijzen franco-grens voor vrij lange duur zijn vastgesteld; dit ontmoet geen enkele bedenking, mits de vastgestelde aanbodsprijzen franco-grens zo veel mogelijk aan de werkelijke aanbodsprijzen franco-grens worden aangepast.

De derde vraag

Er zijn goede redenen om aan te nemen dat artikel 8 van verordening nr. 823/68 „bijzondere bepalingen" bevat als bedoeld in artikel 14, lid 6, van verordening nr. 804/68. Voor het overige valt deze vraag samen met die welke in de vierde vraag sub c) aan de orde wordt gesteld.

De vierde vraag

a) Volgens verordening nr. 1073/68 moet de Commissie alle inlichtingen welke rechtstreeks dan wel via de Lid-Staten te harer kennis komen, in aanmerking nemen; in de uitoefening van haar discretionaire bevoegdheid met betrekking tot de vaststelling van de aanbodsprijs franco-grens is zij gehouden objectief acht te slaan op alle gegevens welke haar met betrekking tot de werkelijke aanbodsprijzen franco-grens, eventueel zelfs door de betrokken importeur, worden medegedeeld.

De in artikel 8 van verordening nr. 823/68 bedoelde heffingen worden eveneens volgens objectieve criteria, namelijk aan de hand van het verschil tussen de drempelprijs en de aanbodsprijs franco-grens, vastgesteld. Is de onderdaan van een Lid-Staat van mening dat het objectief criterium van de aanbodsprijs franco-grens niet met juistheid is gehanteerd, dan is hij, waar het om een rechtstreeks toepasselijk heffingspercentage gaat, gerechtigd de Commissie te verzoeken om aanpassing van de prijsfactor aan de werkelijke situatie. In artikel 14 van verordening nr. 804/68 en artikel 8 van verordening nr. 823/68 wordt geen verzoek van — of overleg met — derde landen verlangd. De Commissie stelt de heffingen — in het kader van de bijzondere bepalingen bedoeld in artikel 14, lid 6, van verordening nr. 804/68 — zelfstandig, volgens objectieve prijscriteria, vast. De door de advocaat-generaal in zijn conclusie in de zaak 55/75 (Balkan; Jurispr. 1976, blz. 35) voorgestane opvatting dat de uitvoerende staat er op zou moeten toezien dat de vastgestelde minimumprijzen met de werkelijke aanbodsprijzen overeenstemmen, is niet juist.

b) Verordening nr. 1073/68 van de Commissie is met name gebaseerd op artikel 14, lid 7, van verordening nr. 804/68. Zij geldt weliswaar niet voor een krachtens artikel 14, lid 6, van verordening nr. 804/68 door de Raad genomen beslissing, maar wel is de Commissie er aan gebonden wanneer zij gebruik maakt van haar recht een wijziging van artikel 8 van verordening nr. 823/68 voor te stellen. Dit geldt met name wanneer het verschil tussen de drempelprijs en de aanbodsprijs franco-grens voor de heffing bepalend is; de Commissie moet dan ter vaststelling van de prijs franco-grens de in verordening nr. 1073/68 vastgestelde objectieve maatstaven hanteren en met name met de werkelijke ontwikkeling der prijzen op de representatieve markten, zoals de Bulgaarse markt, rekening houden.

De Commissie betwist niet dat zij gehouden is de aanbodsprijs franco-grens volgens objectieve maatstaven vast te stellen, ook al mocht verordening nr. 1073/68 niet gelden voor de vaststelling van aanbodsprijzen franco-grens in het kader in artikel 8 van verordening nr. 823/68.

c) Commissie en Raad beschikken bij de aanpassing van de aanbodsprijzen franco-grens aan de werkelijke aanbodsprijzen over een ruime mate van discretionaire bevoegdheid; van de bevoegdheid gebruik makende, is de Commissie evenwel verplicht de ontwikkeling der werkelijke aanbodsprijzen in aanmerking te nemen, alsook de consequenties waartoe een verhoging der drempelprijzen ten aanzien van de heffingen leidt. Bij vast-

stelling van de prijzen voor het seizoen 1976-1977 is zij evenwel met het een zo goed als met het ander in gebreke gebleven, hoewel haar niet onbekend was dat de aanbodsprijzen sedert 1975 waren gestegen en dat de drempelprijzen van 173,80 rekeneenheden/100 kg per 1 februari tot 194 rekeneenheden/100 kg per 16 september 1976 waren geëvolueerd. Waar de vastgestelde minimumprijs ongewijzigd was gebleven, betekende dit een gestadige stijging der heffingsbedragen, die van 170,80 rekeneenheden in januari 1974 op 202,05 rekeneenheden in november 1976 kwamen te liggen. Van die stijging is, wat de handel in schapekaas betreft, een bijzonder nadelig effect op het bedrijf van verzoekster in het hoofdgeding uitgegaan.

Hoewel de firma Balkan er meermalen om gevraagd had en tot staving van haar verzoeken de nodige gegevens had overgelegd, heeft de Commissie geen enkele maatregel tot aanpassing van de minimumprijzen in het kader van de prijsvaststellingen voor het seizoen 1976-1977 genomen. Dit heeft, wat ingevoerde schapekaas betreft, tot een echte overbelasting geleid.

De Commissie heeft zich daarmede schuldig gemaakt aan misbruik van haar bevoegdheid:

— De heffing voor schapekaas wordt berekend volgens objectieve criteria, de franco-grensprijs daaronder begrepen. Die aanbodsprijs is boven de 160 rekeneenheden/100 kg komen te liggen; handhaving van een minimumprijs van 115 rekeneenheden is dan, aan objectieve criteria getoetst, niet te rechtvaardigen.

— Bij vaststelling der heffing had de Commissie niet slechts de stijging der werkelijke aanbodsprijzen in aanmerking moeten nemen, doch ook de niet geringe mate waarin de drempelprijzen waren opgetrokken. In afwijking van de gebruikelijke handhaving van evenwicht tussen de gestegen aanbodsprijzen en de opgetrokken drempelprijzen, heeft de Commissie bij vaststelling van de prijzen voor het seizoen 1976-1977, twee keer een verhoging van de drempelprijs voorgesteld, zonder evenwel voor schapekaas tot aanpassing van de aanbodsprijzen francogrens over te gaan, ofschoon er van een werkelijke stijging dier prijzen sprake was.

— Volgens artikel 33 van verordening nr. 804/68 is de Commissie verplicht bij vaststelling der heffingen rekening te houden met de in artikel 110 van het Verdrag omschreven doelstellingen; zij is die verplichting niet nagekomen door te weigeren de Raad voorstellen tot ook maar de geringste aanpassing der minimumprijzen aan de werkelijke aanbodsprijzen te doen toekomen.

Verzoekster in het hoofdgeding is bij de berekening waarop het verzoekschrift is gebaseerd, uitgegaan van een minimumprijs van 150 rekeneenheden. Aan die minimumprijs ligt artikel 8 van verordening nr. 823/68 ten grondslag; die bepaling had de Commissie, haar discretionaire bevoegdheden in aanmerking genomen, aanleiding moeten geven de franco-grensaanbodsprijs voor het zuivelseizoen 1976-1977 op ten minste 150 rekeneenheden te brengen, de werkelijke stijging der prijzen en de verhoging der drempelprijzen in aanmerking genomen.

De Raad wijst er op dat het Finanzgericht zich in de formulering en motivering der vragen goeddeels heeft laten leiden door de suggesties en argumenten die verzoekster in het hoofdgeding, in haar request, tot uitdrukking bracht; daardoor is het Finanzgericht in meer dan één opzicht in dwaling gebracht.

Zo ging het in het hoofdgeding alleen maar om schapekaas in de zin van tariefpost 04.04.E.I.b) 4, en niet om kashkaval in de zin van tariefpost 04.04.E.I.b) 3. Omdat voor beide produktengroepen niet geheel en al dezelfde heffingsregelen gelden, dient het Hof van Justitie de gestelde vragen alleen voor schapekaas te beantwoorden.

De gestelde vragen zijn, juist op het punt van de beide heffingsstelsels waartussen, wat de sector melk- en zuivelprodukten betreft, volgens de basisverordening nr. 804/68 mag worden gekozen, onvoldoende genuanceerd.

Het „algemeen" stelsel volgens hetwelk de heffing moet worden berekend, is neergelegd in artikel 14, lid 3, tweede alinea, volgens hetwelk „voor zover de heffing voor de produkten van een groep niet volgens bijzondere bepalingen wordt vastgesteld, ... deze gelijk [is] aan de drempelprijs van het hoofdprodukt, verminderd met de prijs franco-grens". In dit systeem wordt uitgegaan van het in de eerste alinea der bepaling omschreven en op grondslag van lid 6, eerste streepje, in verordening nr. 823/68 geïntroduceerde begrip „produktengroepen", een „hoofdprodukt" en gelijkgestelde produkten omvattende, welke produkten „uit een oogpunt van de regeling van het handelsverkeer voldoende vergelijkbare eigenschappen vertonen". Voor de berekening der heffing, zelfs wanneer het om een gelijkgesteld produkt gaat, zijn bepalend de drempelprijs, zoals die telken jare door de Raad alleen voor het hoofdprodukt wordt vastgesteld, alsook de franco-grensprijs van de Gemeenschap, die eveneens alleen voor het hoofdprodukt wordt bepaald. De werkelijke aanbodsprijs franco-grens van de Gemeenschap voor het gelijkgesteld product stricto sensu is, in beginsel, voor de berekening van de heffing voor dat produkt van geen belang.

Volgens artikel 14, lid 3, tweede alinea, van verordening nr. 804/68 kan de heffing voor bepaalde produkten ook in „speciale bepalingen" worden vastgesteld; in de praktijk gaat het daarbij alleen om „gelijkgestelde produkten". Tot vaststelling van zulke bepalingen bevoegd is de Raad, die daartoe op voorstel van de Commissie overgaat; de Raad beschikt daarbij over ruime discretionaire bevoegdheden, die alleen hun begrenzing vinden in de algemene doelstellingen der basisverordening en de verdragsbepalingen waarop die verordening berust.

De Raad heeft op grond van één en ander in de artikelen 2 tot en met 8 van verordening nr. 823/68 bijzondere maar zeer geschakeerde bepalingen vastgesteld voor de berekening van de heffing voor een aantal, tot onderscheiden groepen behorende gelijkgestelde produkten. Een bijzondere bepaling voor schapekaas werd voor de eerste maal opgenomen in 's Raads verordening nr. 2307/70 van 10 november 1970 tot wijziging van verordening nr. 823/68 (PB L 249 van 17. 11. 1970, blz 13); die bijzondere bepaling was bedoeld om, „gezien de bijzondere kenmerken" van dit produkt, een verlaging van de heffing voor schapekaas — in verhouding tot de heffing welke volgens het algemeen stelsel voor het hoofdprodukt was berekend — mogelijk te maken. Vervolgens is deze bepaling meermalen aan de ontwikkeling van de markt- en prijzensituatie aangepast zonder dat er in haar opzet een wezenlijke bedoeling — verlaging der heffing — wijziging kwam. Zij is in de zomer van 1976 toegepast in de versie van verordening nr. 467/75; volgens artikel 2 dier verordening is de heffing voor 100 kg van een produkt in de zin van tariefpost 04.04.E.I.B) 4, wanneer het gaat om derde landen en is vastgesteld dat de prijs bij invoer in de Gemeenschap van zulk een uit bedoelde derde landen af- en herkomstig produkt niet beneden 115 rekeneenheden/100 kg is gelegen, gelijk aan de drempelprijs verminderd met 130 rekeneenheden. Gedurende de zomer van 1976 bedroeg de drempelprijs 189,25 rekeneenheden/100 kg; daaruit resulteerde voor de vennootschap Balkan een heffingspercentage van 59,25 rekeneenheden.

De eerste vraag

a) Het ligt op de weg van de nationale rechter het gemeenschapsrecht op een bepaald geval toe te passen; het Hof van Justitie kan de vraag, zoals zij gesteld werd, dus niet beantwoorden.

b) Het Finanzgericht te Berlijn vraagt of, zoals verzoekster in het hoofdgeding

meent, bij de berekening van de heffing voor schapekaas met ingang van het seizoen 1976-1977, van de drempelprijs een vast bedrag van 150 rekeneenheden — in plaats van 130 rekeneenheden, zoals in artikel 2 van verordening nr. 467/75 voorzien — moet worden afgetrokken.

De firma Balkan gaat in haar betoog te dien aanzien uit van het algemeen heffingsstelsel, terwijl er in casu bijzondere bepalingen bestonden. Zij vraagt om toepassing van de formule: heffing = drempelprijs van het hoofdprodukt minus de prijs franco-grens van het gelijkgesteld produkt.

De heffing is evenwel bedoeld om de aanbodsprijs aan de grens van een bepaald produkt op te trekken tot het niveau dat als gewenst wordt beschouwd; als verschil tussen deze beide grootheden dient zij voor één en hetzelfde produkt te worden berekend. Het is dus alleszins logisch dat in artikel 14, lid 3, tweede alinea van verordening nr. 804/68 naar de drempelprijs en naar de prijs franco-grens van het hoofdprodukt wordt verwezen. Op administratieve vereenvoudiging bedacht en tevens om „uit het oogpunt van voor de regeling van het handelsverkeer voldoende vergelijkbare eigenschappen" met het oog op de heffing de vergelijkbare produkten aan deze grootheden te binden, heeft de wetgever er alleen maar de aandacht op willen vestigen dat de heffing voor deze produkten gelijk moet zijn aan die voor het hoofdprodukt; hij heeft evenwel de mogelijkheid van een grotere of kleinere wijziging van de werkelijke aanbodsprijs franco-grens van gelijkgestelde produkten, boven of beneden die van het hoofdprodukt, opengelaten.

Het ware strijdig met het systeem, indien de heffing voor een gelijkgesteld produkt zou worden berekend naar het verschil tussen de drempelprijs van het hoofdprodukt en de werkelijke aanbodsprijs franco-grens van het gelijkgestelde produkt.

Het gaat er maar om dat de bijzondere heffingsregeling voor schapekaas geen enkel verband houdt met de term „prijs franco-grens" in de zin van artikel 14, lid 3, van verordening nr. 804/68. Het ter berekening van de heffing van de drempelprijs af te trekken bedrag van 130 rekeneenheden, zoals het in artikel 2 van verordening nr. 467/75 is vastgesteld, heeft juridisch niets uitstaande met de vastgestelde prijs franco-grens. Hetzelfde geldt voor de in deze bepaling vastgestelde „minimumprijs" van 115 rekeneenheden. De „prijs franco-grens" speelt dus voor de berekening van de hierbedoelde heffing geen rol, evenmin als de door verzoekster in het hoofdgeding werkelijk betaalde aanbodsprijs franco-grens of de aan de buitengrenzen van de Gemeenschap berekende marktprijs.

Het kenmerkende van de „bijzondere bepalingen", door de Raad krachtens zijn regelgevende bevoegdheid vast te stellen, is daarin gelegen dat van het algemeen beginsel (heffing = drempelprijs minus prijs franco-grens) kan worden afgeweken, des dat aan het oordeel van de Raad is overgelaten in hoeverre tot zodanige afwijking zal worden overgegaan. De Raad is ook met betrekking tot de prijs van een produkt binnen de Gemeenschap tot ingrijpen door middel van een bijzondere regeling inzake de heffing voor een bepaald produkt bevoegd, temeer als daarbij niet wordt afgeweken van de richtlijnen der basisverordening dan wel van de artikelen 39, 42, 43 en 110 van het EEG-Verdrag. De Raad had geen enkele aanleiding te denken dat de grenzen zijner bevoegdheid werden overschreden toen hij voor het eerst tot vaststelling van de bijzondere bepalingen overging, toen die bepalingen naderhand zijn gewijzigd of zelfs reeds toen beweerdelijk noodzakelijke wijzigingen achterwege bleven.

De bijzondere regeling voor schapekaas, alsook het ritme en de mate waarin naderhand tot wijziging werd overgegaan, zijn niet alleen door de bijzondere kenmerken van deze kaassoort beïnvloed,

doch ook door de belangen van het handelsbeleid der Gemeenschap jegens bepaalde producteurenlanden. Zulke overwegingen leiden in het gemeenschapsrecht veelal tot een verlaging van bepaalde heffingspercentages, zoals die anders krachtens de algemene bepalingen moeten worden toegepast; als de Raad er naderhand willens en wetens van afziet zulke bijzondere regelingen aan de wijzigingen der prijscondities aan te passsen, is de oorzaak gelegen in het feit dat de Gemeenschap handelspolitiek gezien, bij concessies jegens derde producteurenlanden minder belang heeft.

Overigens is het verschil tussen de volgens het algemeen stelsel voor schapekaas vastgestelde heffing en het krachtens de bijzondere bepaling van verordening nr. 467/75 geldend minderbedrag in het tijdvak voor de zomer van 1976 niet geringer geworden, doch op ten naaste bij 60 rekeneenheden blijven liggen.

De eerste vraag zal dus in ieder geval in ontkennende zin moeten worden beantwoord.

De tweede vraag

Het gaat, wat de in artikel 8 van verordening nr. 823/68 voor de heffing op schapekaas voorziene regeling betreft, om vaststelling dier heffing volgens bijzondere bepalingen in de zin van artikel 14, lid 3, tweede alinea en lid 6, tweede streepje van verordening nr. 804/68.

De derde vraag

Deze vraag betreft alleen het geval dat artikel 8 van verordening nr. 823/68 als een regeling in het raam van het algemeen heffingsstelsel zou zijn te beschouwen, en is dus zonder voorwerp geraakt.

Trouwens, de vraag is gericht op de vaststelling dat de organen der Gemeenschap bepaalde op hen rustende verplichtingen niet zijn nagekomen; zij betreft derhalve noch de geldigheid noch de uitlegging van een rechtshandeling als in artikel 177 van het Verdrag bedoeld.

De vierde vraag

a) Het staat aan de bevoegde organen der Gemeenschap om desnodig over te gaan tot wijziging van de regeling, in artikel 8 van verordening nr. 823/68 met betrekking tot de heffing voor schapekaas voorzien. Noch buiten de Gemeenschap gelegen producteurenlanden noch particulieren kunnen een daartoe strekkend verzoek doen.

b) Voor zover de heffing voor schapekaas bij artikel 8 van verordening nr. 823/68 is vastgesteld, is verordening nr. 1073/68 niet van toepassing.

c) Deze vraag kan niet in het kader van een prejudiciële procedure worden besproken.

De *Commissie* betoogt dat het Finanzgericht te Berlijn niet geheel is ontkomen aan de materiële en terminologische misvattingen welke uit het in het hoofdgeding gedane verzoek spreken; zij herinnert daarom aan de hoofdtrekken van het hierbedoelde heffingsstelsel zoals die met name in de verordeningen nrs. 804/68, 823/68 en 1073/68 besloten liggen.

De eerste vraag

De regelen inzake de berekening der heffing houden noch voor de Commissie noch voor de Raad de verplichting in de heffingsbedragen voor schapekaas te berekenen op grondslag van de aankoopprijzen dan wel van de voor verzoekster in het hoofdgeding werkelijk betaalde aanbodsprijzen.

De door verzoekster in het hoofdgeding geïmporteerde schapekaas is een tot groep 11 behorend gelijkgesteld produkt. De krachtens artikel 14 van verordening nr. 804/68 nomaliter verlangde heffing wordt alleen naar de marktomstandigheden en de prijzen franco-grens van het

hoofdprodukt van de groep (kaas van het type „Gouda") berekend, en niet aan de hand van het verschil tussen de voor die kaassoort geldende drempelprijs en de prijzen, door verzoekster in het hoofdgeding bij invoer van schapekaas betaald.

Het in artikel 8 van verordening nr. 823/68 voorziene heffingsstelsel, zoals het sinds de inwerkingtreding van verordening nr. 2307/70 voor deze kaassoort geldt, is geheel onafhankelijk van bedoelde invoerprijzen. Het te heffen bedrag is een op lange termijn vastgesteld forfaitair bedrag, bedoeld ter bescherming van de communautaire markt. Een gedurige aanpassing dezer bedragen aan de schommelingen der door verzoekster in het hoofdgeding bij invoer betaalde prijzen is niet voorzien, niet vereist en tot nu toe ook achterwege gebleven.

Met de in artikel 8 bedoelde minimumprijzen wordt alleen maar het ter bescherming van de markt der Gemeenschap als strikt noodzakelijk beschouwde niveau der prijzen bij invoer vastgelegd; zij laten de exporterende landen volkomen vrij te streven naar hogere inkomsten en exportprijzen.

Tussen Bulgarije en de Gemeenschap is geen handelsakkoord gesloten dat de Raad kan verplichten tot aanpassing der in artikel 8 vastgestelde waarden over te gaan. In ieder geval zou verzoekster in het hoofdgeding aan zulke verplichtingen geen eigen recht kunnen ontlenen.

De door verzoekster in het hoofdgeding voorgedragen grief dat de wederpartij zich aan overschrijding van rechtsmacht zou hebben schuldig gemaakt, kan al evenmin een recht op verlaging der heffing schragen:

Artikel 8 is een instrument van het gemeenschappelijk handelsbeleid jegens derde landen, dat door de Gemeenschap wordt gehanteerd ten einde inzonderheid met de belangen van bepaalde exporteurenlanden rekening te houden. Het is niet een bepaling waarmede de Gemeenschap voldoet aan verplichtingen jegens bepaalde importeurs — die daarvan in rechte nakoming kunnen afdwingen —. Als de Raad discretionair uitmaakt of en in hoeverre de invoer van Bulgaarse schapekaas door een preferentiële heffing dient te worden begunstigd, moet hij de belangen der Gemeenschap op het niveau der handelspolitiek en de doelstellingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid op elkaar afstemmen — en dat beleid niet aan de desiderata van een bepaalde importeur ondergeschikt maken. Van misbruik van bevoegdheden is nergens gebleken. De situatie op de markt voor zuivelprodukten is in de loop van de laatste jaren geenszins verbeterd. De gestadige stijging van de communautaire produktie van schapekaas is niet met een ontwikkeling der afzetmarkten gepaard gegaan. In de toenemende moeilijkheden bij de uitvoer van schapekaas uit de Gemeenschap heeft de Commissie aanleiding gevonden de invoer van Bulgaarse schapekaas — waarvoor reeds zeer gunstige condities golden — niet nog verder te begunstigen.

Zelfs indien het bij de vaststelling der in artikel 8 bedoelde prijzen en bedragen mocht zijn gekomen tot een misbruik van bevoegdheden waardoor de aan verzoekster in het hoofdgeding opgelegde heffing van haar rechtsgeldigheid wordt beroofd, dan zou dat nog niet willen zeggen dat de heffing noodzakelijkerwijze op grondslag van de bij invoer werkelijk betaalde prijzen moet worden berekend. Mist de bijzondere regeling van artikel 8 om juridische redenen toepassing, dan geldt het overeenkomstig artikel 14, lid 3, van verordening nr. 804/68 vastgestelde heffingsbedrag.

De tweede vraag

Voor de door verzoekster in het hoofdgeding ingevoerde schapekaas is geen prijs franco-grens vastgesteld, omdat het ten deze om gelijkgestelde produkten gaat. Daarentegen is de heffing voor produkten van groep 11 gelijk aan de drempelprijs van het hoofdprodukt minus de

prijs franco-grens van dat produkt. Dit is de heffingsregeling welke volgens artikel 14, lid 3, van verordening nr. 804/68 normaliter geldt.

De derde vraag

Volgens artikel 14, lid 3, van verordening nr. 804/68 geldt de aldaar voorziene heffing slechts „voor zover de heffing niet volgens bijzondere bepalingen wordt vastgesteld". Artikel 8 van verordening nr. 823/68 is als een exclusieve bijzondere bepaling van dit type te beschouwen; de in dit artikel voorziene regeling heeft met de „prijzen franco-grens" waarvan ter berekening van de normale heffing wordt uitgegaan, niets uitstaande.

Daargelaten dat de Raad in het kader van zijn wetgevende bevoegdheden zich niet behoeft te houden aan uitvoeringsbepalingen, door de Commissie krachtens delegatie van de Raad vastgesteld, kan de toepassing van artikel 8 van verordening nr. 823/68 reeds logischerwijze niet in strijd komen met de in verordening nr. 1073/68 vastgestelde regelen betreffende de berekening van de prijzen franco-grens.

De vierde vraag

Deze vraag is zonder voorwerp geraakt.

III — Mondelinge behandeling

De vennootschap Balkan-Import-Export GmbH, verzoekster in het hoofdgeding, ten deze vertegenwoordigd door D. Ehle, advocaat te Keulen, de Raad van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door B. Schloh, adviseur van de juridische dienst, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur P. Gilsdorf, vervangende de heer P. Kalbe, hebben ter terechtzitting van 14 juli 1977 mondelinge opmerkingen gemaakt en op door het Hof gestelde vragen geantwoord.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 6 oktober 1977 zijn conclusie genomen;

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het Finanzgericht te Berlijn bij beschikking van 10 februari 1977, ingekomen ter griffie op 23 februari 1977, het Hof krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag vier vragen heeft gesteld inzake de uitlegging van sommige bepalingen van 's Raads verordening nr. 804/68, van 27 juni 1968, houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 148 van 28. 6. 1968, blz. 13), van 's Raads verordening nr. 823/68 van 28 juni 1968 houdende vaststelling van de produktengroepen en de bijzondere voorschriften betreffende de berekening van de heffingen in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 151 van 30. 6. 1968, blz. 3), zoals gewijzigd bij 's Raads verordening nr. 467/75 van 27 februari 1975 (PB L 52, blz. 10), alsook van verordening nr. 1073/68 van de Commissie van 24 juli 1968 houdende vaststelling van de uitvoeringsbepalingen voor de vaststelling voor de franco-grensprijs en van de heffingen in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 180 van 26. 7. 1968, blz. 25) — in verband met de

vaststelling de dato 28 juli 1976 van de heffing bij invoer van een partij schapekaas uit Bulgarije, vallende onder de onderverdelingen 04.04 E.I. b) 3 en 4 van het gemeenschappelijk douanetarief;

2 Overwegende dat partijen in dit geding erop hebben gewezen dat de litigieuze invoer, anders dan in de verwijzingsbeschikking is gesteld, uitsluitend produkten als bedoeld in onderverdeling 04.04 E.I. b) 4 heeft betroffen;

dat het aan de nationale rechter staat dit punt, dat de beantwoording der opgeworpen uitleggingsvragen niet raakt, te verifiëren;

3 Overwegende dat verzoekster in het hoofdgeding de haars inziens te hoge aanslag van het Hauptzollamt Berlin-Packhof betwist met een beroep op de ontwikkeling van de aanbodsprijs franco-grens der betrokken produkten; dat zij te dien aanzien betoogt dat het feit dat de bevoegde gezagsorganen der Gemeenschap niet zijn overgegaan tot een aanpassing van de aanbodsprijs franco-grens, waarvan ter berekening van de heffing wordt uitgegaan, aan de ontwikkeling der werkelijke prijzen, voor haar op een te zware belasting en ongunstige beïnvloeding van haar importvolume is uitgelopen;

dat zij derhalve verlangt dat de vaststelling der heffing, gelet op het werkelijk niveau van de prijs bij invoer, zal worden herzien;

4 Overwegende dat volgens artikel 14, lid 3, tweede alinea van verordening nr. 804/68, waarin voor het hierbedoelde tijdvak de grondslagen van de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten zijn vastgesteld, kan worden onderscheiden tussen het algemeen heffingsstelsel en de „bijzondere bepalingen" welker vaststelling, in lid 6 van hetzelfde artikel aan de Raad voorbehouden, is geschied in artikel 8 van verordening nr. 823/68, in de destijds geldende, bij artikel 2 van verordening nr. 467/75 gewijzigde tekst (hierna te noemen: „artikel 8 van verordening nr. 823/68");

dat wegens deze tweeledigheid allereerst de tweede vraag van het Finanzgericht dient te worden besproken;

De tweede vraag, betreffende het verschil tussen het algemene en het bijzondere stelsel

5 Overwegende dat het er in de tweede vraag in hoofdzaak om gaat of de regeling welke in het raam van artikel 4 van verordening nr. 804/68 geldt voor

produkten als bedoeld in onderverdelingen 04.04 E.I. b) 3 en 4 van het gemeenschappelijk douanetarief, als een bijzondere regeling in de zin van artikel 14, lid 6, der verordening is te beschouwen dan wel als een onder het algemeen stelsel van artikel 14, lid 3, tweede alinea, vallende regeling;

dat ter beantwoording van deze vraag de aard van beide regelingen nader moet worden vastgesteld — met afbakening van hun onderscheiden toepassingsgebieden —;

6 Overwegende dat er volgens artikel 14, lid 2, van de basisverordening nr. 804/68 bij invoer van de in artikel 1 der verordening genoemde produkten, een heffing wordt toegepast;

dat met het oog op de toepassing der heffing in artikel 14, lid 3, eerste alinea en volzin, is voorzien dat de hierbedoelde produkten in groepen worden onderverdeeld, in dier voege dat voor iedere groep een „hoofdprodukt" wordt aangewezen;

dat deze groepen en hoofdprodukten zijn vastgesteld in verordening nr. 823/68, welker bijlage I twaalf groepen kent, waarvan er vijf (groepen 7 tot en met 11) de verschillende kaassoorten omvatten — met aanwijzing van de hoofdgroepen —;

dat bij onderzoek van de tariefposten waarnaar in verordening nr. 823/68 (oorspronkelijke versie) wordt verwezen, blijkt dat de in het hoofdgeding omstreden kaassoorten aanvankelijk onder groep 11 — en daarmede onder het algemeen stelsel — vielen;

dat de heffing volgens artikel 14, lid 3, tweede alinea, van verordening nr. 804/68 voor de produkten der onderscheiden groepen gelijk is aan de drempelprijs van het hoofdprodukt, verminderd met de prijs franco-grens;

dat de prijs franco-grens van de Gemeenschap volgens lid 4 van ditzelfde artikel wordt vastgesteld op basis van de gunstigste aankoopmogelijkheden in de internationale handel;

dat er met het oog op het voor de nationale rechter aanhangig geding op dient te worden gewezen dat deze voor de vaststelling der heffing getroffen regeling, gebaseerd op vergelijking tussen de aanbodsprijs aan de grens en de binnen de Gemeenschap geldende prijs, alleen voor onder het algemeen stelsel vallende produkten geldt;

7 Overwegende dat in artikel 8 van verordening nr. 823/68, in de bij de omstreden invoer geldende versie, voor de vaststelling der heffing ten opzichte van bepaalde derde landen een bijzonder stelsel is voorzien voor produkten in de zin van bepaalde onderverdelingen, waaronder de onderverdelingen 04.04 E. I. b) 3, „kashkaval" en 4 „schapekaas", in de betrekkingen met bepaalde derde landen geldende;

dat er, gezien een bij verzoeker in het hoofdgeding gerezen en door Raad en Commissie terecht gereleveerd misverstand, op dient te worden gewezen dat er in dit stelsel — anders dan in het algemene, op vergelijking tussen de prijs bij invoer en de drempelprijs berustend stelsel — niet wordt gerelateerd aan de prijs bij invoer, doch alleen aan een „minimumprijs" — als voorwaarde voor de toepasselijkheid — en aan de drempelprijs — als grondslag ter berekening van de heffing —,

dat uit het feit dat in artikel 8 van verordening nr. 823/68 zoals het ten tijde van de hierbedoelde invoer luidde, met zoveel woorden naar het tarief wordt verwezen, met stelligheid blijkt dat de vaststelling van de heffing bij invoer van de in het hoofdgeding omstreden produkten, niet onder het algemeen stelsel van verordening nr. 804/68, doch onder voornoemde bijzondere regeling valt;

8 Overwegende dat de tweede vraag derhalve in die zin dient te worden beantwoord dat het stelsel dat ten tijde van de feiten welke tot het hoofdgeding leidden in het kader van artikel 14 van 's Raads verordening nr. 804/68 van 27 juni 1968 heeft gegolden voor produkten in de zin der onderverdelingen 04.04 E.I. b) 3 en 4 van het gemeenschappelijk douanetarief, behoort tot de „bijzondere bepalingen" in de zin van lid 3, tweede alinea, en lid 6, tweede streepje van hetzelfde artikel, zoals die naderhand zijn vastgesteld bij artikel 8 van verordening nr. 823/68, zoals gewijzigd bij artikel 2 van verordening nr. 467/75 van 27 februari 1975;

9 dat hieruit volgt dat de derde vraag, die slechts was gesteld voor het geval dat de hierbedoelde produkten zouden vallen onder de bij verordening nr. 804/68 vastgestelde algemene regeling, niet behoeft te worden beantwoord;

De eerste en de vierde vraag, betreffende de vaststelling der heffing

10 Overwegende dat het er in de eerste vraag in hoofdzaak om gaat of de bij invoer van kashkaval en schapekaas opgelegde heffingen voor het zuivelseizoen

1976-1977 in verband met de ontwikkeling der prijzen franco-grens voor deze produkten hadden moeten worden herzien;

dat in de vierde vraag, sub a — uitgaande van de bijzondere regeling van artikel 8 van verordening nr. 823/68 — wordt gevraagd of de franco-grens prijzen van de hierbedoelde produkten uitsluitend in overleg met de betrokken derde landen worden vastgesteld dan wel of verzoeker in het hoofdgeding in het raam van artikel 14 van verordening nr. 804/68 en haar uitvoeringsverordeningen de Commissie om herziening der desbetreffende prijzen mag verzoeken;

11 Overwegende dat wanneer, naar in casu niet betwist is, voldaan is aan de voorwaarde dat de bij invoer in de Gemeenschap voor de betrokken produkten berekende prijs per 100 kg niet beneden 130 casu quo 115 rekeneenheden ligt, de heffing per 100 kg volgens artikel 8 van verordening nr. 823/68 gelijk is aan de met 130 rekeneenheden verminderde drempelprijs;

dat de heffing blijkens de bewoordingen van deze bepaling gelijk is aan de drempelprijs — dat wil zeggen aan een prijs welke, overeenkomstig artikel 4 van verordening nr. 804/68, met inaanmerkingneming van de richtprijs voor melk binnen de Gemeenschap is vastgesteld —, verminderd met het in de verordening aangegeven forfaitaire bedrag;

dat hieruit blijkt dat de volgens voormelde forfaitaire methode vastgestelde heffingen voor de betrokken produkten worden vastgesteld ongeacht de prijs franco-grens, dat wil zeggen met terzijdestelling van overwegingen welke de betrokken derde landen of een importeur zouden kunnen doen gelden met betrekking tot een prijselement dat met de in verordening nr. 823/68 omschreven wijze van berekening geen verband houdt;

12 dat de vierde vraag derhalve in zoverre in die zin moet worden beantwoord dat de heffing, in het raam van het bijzonder stelsel van artikel 8 van verordening nr. 823/68, zoals het luidde ten tijde van de feiten welke tot het bodemgeschil hebben geleid, moet worden berekend op gronslag van de krachtens verordening nr. 804/68 vastgestelde drempelprijs, ongeacht de prijs franco-grens der onder dit bijzondere stelsel vallende produkten, mits aan het in verordening nr. 823/68 gestelde vereiste van minimumprijzen is voldaan;

13 Overwegende dat het er in de vierde vraag, onder b), om gaat of verordening nr. 1073/68 ook geldt voor de vaststelling van prijzen franco-grens in het raam van artikel 14, lid 6, van verordening nr. 804/68 en artikel 8 van verordening nr. 823/68;

14 Overwegende dat verordening nr. 1073/68 door de Commissie is vastgesteld ter bepaling van de prijzen franco-grens dienende ter berekening van de heffing in het raam van het algemene stelsel;

dat hiervoor is aangetoond dat de prijzen franco-grens geen enkele rol spelen bij de vaststelling der heffingen in het raam van het bijzondere stelsel van artikel 8 van verordening nr. 823/68, dat, zoals overwogen, niet op het verschil tussen de drempelprijs en de prijs franco-grens van het hoofdprodukt berust, doch op de drempelprijs minus een forfaitair bedrag van 130 rekeneenheden per 100 kg;

15 dat waar de bepalingen van verordening nr. 1073/68 niets uitstaande hebben met de vaststelling van de heffing bij invoer van het omstreden produkt, de vraag in zoverre zonder voorwerp blijkt te zijn geraakt;

16 Overwegende dat in vraag vier onder c) ten slotte wordt gevraagd of Raad en Commissie, in het raam van de prijsvaststellingen voor het zuivelseizoen 1976-1977, verplicht waren de prijzen franco-grens van produkten in de zin der onderverdelingen 04.04 E.I. b) 3 en 4 van het gemeenschappelijk douanetarief, te brengen op een minimum van 150 casu quo 135 rekeneenheden;

17 Overwegende dat de prijs franco-grens van de hierbedoelde produkten voor de vaststelling der heffing volgens het bijzonder stelsel van artikel 8 van verordening nr. 823/68 niet ter zake doet, zodat er voor Raad en Commissie geen enkele aanleiding bestond om prijzen franco-grens vast te stellen casu quo te herzien voor produkten vallende onder een heffing welke, volgens forfaitaire criteria, op grondslag van de drempelprijs was vastgesteld met terzijdestelling van overwegingen betreffende de werkelijke aanbodsprijs bij invoer in de Gemeenschap;

dat er in antwoord op hetgeen te dier zake door verzoekster in het hoofdgeding is betoogd, dient te worden opgemerkt dat bedoeld betoog niet slechts niet ter zake dienende is, doch dat het bijzondere stelsel van artikel 14 van verordening nr. 804/68, zoals het is belichaamd in het — naderhand gewijzigde — artikel 8 van verordening nr. 823/68, medebrengt dat voor bedoelde produkten, zelfs na de stijging van de door verzoekster bedoelde importprijzen, een behandeling is weggelegd welke, vergeleken met die van produkten welke onder de algemene regeling vallen, als preferentieel is te beschouwen;

dat indien de preferentiële marge, zoals die op een bepaald ogenblik heeft bestaan, door de ontwikkeling der prijzen in het produkteurenland naderhand

slinkt, dient te worden bedacht dat de importeur geen „verkregen" recht op handhaving van dat voordeel heeft en dat de Gemeenschap, onverminderd verplichtingen welke jegens derde staten mochten zijn aangegaan, zich te allen tijde vrijheid moet voorbehouden bij de vaststelling van de voorwaarden waaronder, in het bestek van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten en de behoeften van het handelsbeleid in aanmerking genomen, tot invoer van landbouwprodukten uit derde landen kan worden overgegaan;

18 dat de vierde vraag derhalve in zoverre in die zin moet worden beantwoord dat de bevoegde instellingen der Gemeenschap ten tijde van de feiten welke tot het hoofdgeding hebben geleid, geenszins verplicht waren tot wijziging van het krachtens artikel 8 van verordening nr. 823/68 bij invoer van produkten in de zin van de onderverdelingen 04.04 E.I. b) 3 en 4 geldende stelsel;

Het verzoek om heropening van de mondelinge behandeling

19 Overwegende dat verzoekster in het hoofdgeding bij brief van 4 oktober 1977, ingekomen ter griffie op 6 mei 1977, het Hof heeft verzocht om heropening van de mondelinge behandeling, en wel zulks met een beroep op twee tijdens de mondelinge behandeling niet bekende nova;

20 Overwegende dat zij enerzijds betoogt dat de Raad bij verordening nr. 1638/77 van 18 juli 1977 tot wijziging van artikel 8 van verordening nr. 823/68 de „minimumprijzen" voor bepaalde kaassoorten heeft opgetrokken, doch die voor kashkaval en schapekaas ongewijzigd heeft gelaten;

dat er in verband hiermede op dient te worden gewezen dat bedoelde bepaling niet slechts posterieur is aan de vaststelling van de litigieuze heffingen, doch voor de beantwoording van de vragen van het Finanzgericht te Berlijn — betreffende de eventuele inaanmerkingneming van de prijs franco-grens, zoals bij verordening nr. 804/68 vastgesteld —, ook niet ter zake doet;

dat de inroeping van dit novum, waaruit zowel een miskenning spreekt van de beginselen betreffende de toepassing van rechtsregelen ratione temporis als een verwarring tussen de rol welke in het omstreden prijsmechanisme wordt gespeeld door de „minimumprijzen" bedoeld in artikel 8 van verordening nr. 823/68 en de „prijzen franco-grens" bedoeld in verordening nr. 804/68, dan ook van de hand moet worden gewezen;

21 Overwegende dat verzoekster in het hoofdgeding anderzijds stelt in het bezit te zijn van een afschrift van een brief, door de Bulgaarse regering tot de Commissie gericht, waarin zij — met het oog op een wijziging van het invoerstelsel — de Commissie van de ontwikkeling der prijzen voor schapekaas en kashkaval op de hoogte stelt;

dat ofschoon zulk een mededeling er in de toekomst wellicht toe kan leiden dat de bevoegde gezagsorganen van de Gemeenschap tot wijziging van het hierbedoelde stelsel overgaan, er geen invloed op de uitslag van het geding voor het Finanzgericht te Berlijn aan mag worden toegekend;

dat het ingeroepen document dan ook buiten de zaak staat;

22 Overwegende dat derhalve geen termen aanwezig zijn tot toewijzing van het verzoek om heropening van de mondelinge behandeling;

Ten aanzien van de kosten

23 Overwegende dat de kosten, door de Commissie en de Raad van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen aan het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking komen;

dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een voor het Finanzgericht te Berlijn gerezen incident is te beschouwen, zodat die rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen,

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede Kamer),

uitspraak doende inzake de vragen door het Finanzgericht te Berlijn bij beschikking van 10 februari 1977 gesteld, verklaart voor recht:

1. **Het stelsel dat ten tijde van de feiten welke tot het hoofdgeding hebben geleid, in het raam van artikel 14 van 's Raads verordening nr. 804/68 van 27 juni 1968 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten heeft gegolden voor produkten in de zin van de onderverdelingen 04.04 E.I. b) 3 en 4 van het gemeenschappelijk douanetarief, behoort tot de „bijzondere bepalingen" in de zin van lid 3, tweede alinea en lid 6, tweede streepje, van datzelfde artikel, vastgesteld bij artikel 8 van 's Raads verordening nr. 823/68 van 28 juni 1968 houdende vaststelling van de**

produktengroepen en de bijzondere voorschriften betreffende de berekening van de heffingen in de sector melk en zuivelprodukten, zoals gewijzigd bij artikel 2 van 's Raads verordening nr. 467/75 van 27 februari 1975.

2. In het raam van het bijzondere stelsel van artikel 8 van verordening nr. 823/68, zoals het luidde ten tijde van de feiten welke tot het hoofdgeding aanleiding hebben gegeven, moet de heffing worden berekend op grondslag van de krachtens verordening nr. 804/68 vastgestelde drempelprijs, ongeacht de prijs franco-grens van de onder dit bijzondere stelsel vallende produkten, mits aan het vereiste der in verordening nr. 823/68 voorziene minimumprijzen is voldaan.

3. De bevoegde instellingen van de Gemeenschap waren ten tijde van de feiten welke tot het hoofdgeding hebben geleid, geenszins verplicht tot wijziging van het stelsel dat krachtens artikel 8 van verordening nr. 823/68 zoals gewijzigd bij artikel 2 van verordening nr. 467/75, gold bij invoer van produkten in de zin van de onderverdelingen 04.04 E.I. b) 3 en 4.

Sørensen Pescatore Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op acht november negentienhonderdzevenenzeventig.

De griffier

A. Van Houtte

De president van de Tweede Kamer

M. Sørensen

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL G. REISCHL VAN 6 OKTOBER 1977 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

In dit prejudicieel geding is de uitlegging aan de orde van voorschriften betreffende heffingen bij de invoer van zuivelprodukten uit derde landen, zoals die bij de import van schapekaas uit Bulgarije verschuldigd zijn.

Heffingen bij invoer van melk en zuivelprodukten zijn in beginsel voorzien in ar-

1 — Vertaald uit het Duits.